

FRANCESC LLADÓ

La pedregada del 1893

De la dita popular que “una desgràcia mai ve sola”, en tenim un clar exponent en aquest any de 1893. Fou un any sec, amb poques pluges, l'atmosfera súmmament carregada de mals presagis, els quals es van abatre amb una insòlita pedregada, que va arrasar camps i vinyes per tot el llarg i ample del terme municipal d'Argenton. Va destruir totes les collites que es trobaven en procés de maduració i, a més a més, per les dades a les quals hem tingut accés i que reproduïm, ens podem fer una idea clara de la magnitud del fenomen meteorològic.

Era la tarda del 14 de juliol, la tempesta i la seva conseqüent violenta pedregada va destruir en pocs moments el raïm i altres sembrats, que constituïen la principal

riquesa agrícola d'aquest poble. El juliol és en el mes i les dates en les quals les collites de gra, horta, ametlla i la vinya en particular estan en el seu millor moment. El raïm està format i en poques setmanes, n'ha de sortir un esplendorós brot ja acolorit. Brots que eren duts en ofrena a Sant Domènec patró d'Argenton, ja que així ho manava la tradició, conservada pràcticament fins als nostres dies, de guarnir la imatge de Sant Domingo situada al capdamunt de la font que porta el seu nom, amb un brot de raïm dels més bonics de la contrada. Aquest fet s'acompanyava amb les corresponents al·legories i benediccions. Aquell any el plor i el clam van ser l'ofrena més sentida que substituï el raïm tradicional.

De la magnitud de la pedregada en el nostre municipi, ens en

dóna mostra la còpia de l'expedient que va ser elaborat per uns perits i tècnics al servei de l'Ajuntament, durant els dies 22, 24 i 25 de juliol. En l'estudi repartien la seva elaboració i valoració de pèrdues pels veïnats corresponents.

El fenomen meteorològic no afectà per un igual tot el terme municipal. Si partim del nucli urbà d'Argenton com a eix central, podem observar que en la seva vessant sud, l'acció demolidora de la pedregada va tenir uns efectes, encara que greus, menys considerables; però en la vessant nord de la població, és a dir, el veïnat de Lladó, Rocar, el veïnat de Clarà, el veïnat de Pins, Torrentbò i part de la Pujada les pèrdues foren totals.

A la vista de la magnitud del desastre i de les conseqüències econòmiques que va comportar, el

Any 1910:
Mas Recoder-Poi,
avui Can Poi-
Els quatre rellotges

consistori es mobilitzà amb urgència, i després d'una primera valoració dels tècnics, en la sessió del Ple Municipal del 23 de juliol de 1893, acordaren sol·licitar ajuda a l'Excel·lentíssima Diputació de la província, a la qual es tramità amb la màxima urgència un expedient justificant la calamitat. La tal petició d'ajuda quedà reduïda a demanar ésser eximits del pagament de la contribució territorial i poca cosa més. En l'expedient es feia una menció detallada i quantitativament de tots els perjudicats. Un dels documents era un certificat que permetia avaluar les pèrdues amb una comparació amb les dades de les collites anteriors. Així, l'any 1891, la collita de vi en tot el terme d'Argenton va sobrepassar les 18.500 cargues, i l'any 1892 es calculava que la collita arribà a les 20.000.

Seria raonable a la vista de tants despropòsits preguntar-se quin seria l'estat d'angoixa, preocupació i desconcert que patirien tots aquells pagesos, vinyataires i comparets atrapats en aquell descomunal fenomen atmosfèric. I no seria desproporcionat comparar-lo amb l'espasa de Damocles, quan la mala ratxa escollí les víctimes entre els soferts pagesos, pares de família en la seva major part, i practicants de petits oficis derivats del conreu i recol·lecció de la vinya. Tots ells tenien depositada tota l'esperança, la il·lusió i el desig posat en tancar el cercle vital, en la recol·lecció del fruit de la terra, regada amb tant d'esforç, suors, neguits i esperances. En definitiva, el termini mitjà de vida i subsistència de la majoria era el dependent del seu fruit, el qual cada dia, al tancar la porta de casa seva, quedava a mercè de totes les inclemències de la naturalesa.

Traslladats al seu temps i als austers costums de vida, trobem que tots estaven condicionats bàsi-

AFFECTATS PER LA PEDREGADA del 1893

Detall dels afectats repartits per veïnats relacionats en l'expedient que s'elaborà els dies 22, 24 i 25 de juliol de 1893, que fou adjuntat en la petició d'ajut que es tramità a la Diputació Provincial.¹

En el veïnat de Pins i Torrenbò: A en Matheu la pedregada li va ocasionar unes pèrdues de l'ordre de les dues terceres parts; a en Carreras, la vídua, Guinart vídua, Gaspard Font, l'Espinal, Cabot, Mustarós, Recoder Poy, D. Jaime, tot perdut completament.

En el veïnat de Clarà: Recoder Poy, Sanromá, Molist, Oriol, Cabot, Carreras, Reymi, Font Gaspard hereus, Casanoves, March i Narcís Gual, tot perdut completament.

Veïnat de Lladó de Dalt, Rocar i Malpàs: Mas Moyó, Mostarós, Can Llei, Guinart, Vinyals, Serra, Picó, J. Noguera (Calopa), Manrasana, (Freixa), Soler, Ballot, Lladó, Ros, Josep M^a. Nadal, Ferrater, Matilde Prat, Roqueta, Grau i Juvé, pèrdua total.

Veïnat Serra de Lladó: Romeu, Serra, Riera, Freixas de Madà, aquests han perdut la meitat de la collita de vi. En Palau, ha perdut una quarta part; en Cusani ha perdut la meitat de la collita.

Veïnat de Sant Jaume: Tot el veïnat de Sant Jaume, es fa una estimació de pèrdua en la quarta part de la collita, aquests són: Saburit, Carreras, Blanch, Caralt, Sanromà, Matas, Bofarull, Guanyabens i altres.

Veïnat de la Pujada: Bellatriu, Cabanyes, Martí Pujada i Castells, s'estima la pèrdua en tan sols el vint-i-cinc per cent de la collita.

Coll de Bochs i Miserprats: Mustarós, Guinart, Batista, Sauri, Mas, Serra del Puig, Vinyals i Thos, tots aquests han perdut un setanta cinc per cent de la collita del vi.

cament a una sola collita de vi, i poca cosa més. Així, la majoria de famílies van quedar arruïnades a causa dels efectes de la pedregada sense poder fer front a les obligacions que tenien contretes.

Passava el temps d'una manera implacable i arribats a finals d'any, en una sessió del mes de desembre, el consistori fou receptor d'un comunicat que denegava el perdó del pagament de la contribució territorial, argumentant que havia estat mal formulada.

Aquestes circumstàncies negatives i d'altres, que no trigaren a arribar a aquestes contrades, van provocar la necessitat d'un nou plantejament en l'agricultura local. Així s'inicià una ràpida diversificació dels cultius, molts d'ells encaminats a l'horta, ja que a causa que Barcelona i altres poblacions importants industrials havien iniciat una ferma industrialització, cada vegada hi havia més demanda d'hortalisses i productes similars.

¹ Arxiu Municipal d'Argenton.